

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาถึงทัศนคติของพนักงานที่มีต่อการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหน่วยงาน การประปรายส่วนภูมิภาคเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (primary source) จากกลุ่มตัวอย่างพนักงานหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ การประปรายส่วนภูมิภาค จำนวน 314 ตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) จากการรวบรวมข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานผู้รับการตรวจสอบที่มีต่อการตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ,ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ, ด้านการให้คำแนะนำ ปรีกษา และด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในระหว่างพนักงานผู้รับการตรวจสอบที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานผู้รับการตรวจสอบ ซึ่งเกิดจากการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบตามข้อกำหนดของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของผู้ตรวจสอบภายใน

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอในบทที่ 4 สามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการตรวจสอบภายใน ของการประปรายส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงาน จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ตำแหน่งนักบัญชี นักบริหารงานทั่วไป นักคอมพิวเตอร์

ส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานผู้รับการตรวจสอบที่มีต่อการตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน, ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ, ด้านการให้คำแนะนำ ปรีกษา และด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน
สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า มีการตรวจสอบภายในช่วยทำให้การดูแลรักษาทรัพย์สินและการใช้ทรัพยากร เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพระดับมาก ร้อยละ 43.3 มี

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ช่วยทำให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ การเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน และด้านอื่น ๆ ของหน่วยงานถูกต้องตามระเบียบของราชการระดับมาก ร้อยละ 61.5 มีการตรวจสอบภายในสามารถป้องกันมิให้เกิดความเสียหายหรือการทุจริตทั่วไปเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ขององค์กรในระดับมาก ร้อยละ 48.4 มีการตรวจสอบภายในสามารถช่วยเหลือให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ การเงิน การพัสดุ มีประสิทธิภาพมาก ร้อยละ 43.3 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเหมาะสมและจำนวนเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเพียงพอ

2. ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า ผู้ตรวจสอบภายใน รายงานผลการตรวจสอบแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามระเบียบของราชการ ในระดับมาก ร้อยละ 38.2 ผู้ตรวจสอบภายใน รายงานผลการตรวจสอบชัดเจน สามารถเป็นตัวชี้วัดแนวทางปฏิบัติงานไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดระดับมาก ร้อยละ 49.0 มีผู้ตรวจสอบภายใน รายงานผลการตรวจสอบชัดเจน สามารถเข้าใจได้ มีการอ้างอิงระเบียบที่เกี่ยวข้องประกอบผลการรายงานระดับปานกลาง ร้อยละ 41.1 มีการแจ้งผลการตรวจสอบภายใน ภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว และมีการติดตามผลการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า ผู้ตรวจสอบภายใน ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายด้านการเงิน การคลัง ข้อบังคับ คำสั่งและมติคณะรัฐมนตรีได้เป็นอย่างดี เปรียบเสมือนผู้ชำนาญการระดับปานกลาง ร้อยละ 44.9 มีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา สามารถแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณ การเงิน การพัสดุ และด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับปานกลาง ร้อยละ 61.1 ผู้ตรวจสอบภายในเป็นผู้ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับระเบียบของราชการ สม่ำเสมอระดับปานกลาง ร้อยละ 61.5 ผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ได้ตลอดเวลา และผู้ตรวจสอบภายใน สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของท่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

4. ด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจริยธรรม โปร่งใส และปราศจากอคติส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ระดับมาก ร้อยละ 46.5 ผู้ตรวจสอบภายในมีความรู้ ความสามารถในการในระเบียบต่างๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในได้เป็นอย่างดีระดับมาก ร้อยละ 45.9 ผู้ตรวจสอบภายใน สามารถสื่อความหมายในการปฏิบัติงานให้เข้าใจได้เป็นอย่างดีระดับปานกลาง ร้อยละ 43.6 ผู้ตรวจสอบภายใน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานปานกลาง ร้อยละ 58.0 และ ผู้รับตรวจสอบสามารถประสานงานได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผู้ตรวจสอบภายใน มีความรับผิดชอบ อดทน กระตือรือร้นต่อการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่องานการตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในระหว่างพนักงานผู้รับการตรวจที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบต่างกัน

จากการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานผู้รับการตรวจโดยการวิเคราะห์ทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test, F-test ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์การทำงาน

และด้านหน้าที่รับผิดชอบกับการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในของการประปาส่วนภูมิภาค (ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาของผู้ตรวจสอบ และด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ) สามารถแบ่งผลการทดสอบได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานผู้รับการตรวจที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในของการประปาส่วนภูมิภาคที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig = 0.000)

สมมติฐานที่ 2 พนักงานผู้รับการตรวจที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

พบว่า ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในของการประปาส่วนภูมิภาคที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig = 0.000)

สมมติฐานที่ 3 พนักงานผู้รับการตรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

พบว่า หน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในของการประปาส่วนภูมิภาค

อภิปรายผล

ข้อค้นพบเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test, F-test ผลของการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ความแตกต่างปัจจัยทางด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์การทำงาน และด้านหน้าที่รับผิดชอบกับการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในของการประปาส่วนภูมิภาค ปรากฏผลการวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้ ชาญนุกร เพ็ญศิริ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน ในมุมมองของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระ คือ

(1) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ได้แก่ นโยบายและการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย

(2) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน ได้แก่ ความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน และความรู้ ทักษะ และมนุษยสัมพันธ์ของผู้ตรวจสอบภายในอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการประสานงานของผู้ตรวจสอบภายในอยู่ในระดับเห็นด้วย

(3) ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ขนาดของกิจการ และความเข้าใจและยอมรับของผู้รับการตรวจอยู่ในระดับเห็นด้วย

ตัวแปรตาม คือ

(1) การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลกิจการ ได้แก่ กระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน ให้มีความถูกต้องอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนการดูแลระบบการควบคุมภายในของบริษัทให้มีความน่าเชื่อถือ และการดูแลให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

(2) การส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

(3) การส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

(4) การให้สัญญาเตือนภัยล่วงหน้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

(5) ความมีประสิทธิภาพโดยรวม กรรมการตรวจสอบมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ปัจจัยโครงสร้างองค์กรและปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในทุกด้าน ส่วนขนาดกิจการส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเฉพาะด้านการดูแลกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทให้มีความถูกต้อง การดูแลระบบการควบคุมภายในของบริษัทให้มีความน่าเชื่อถือ การดูแลให้ บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การให้สัญญาเตือนภัยล่วงหน้า และความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในโดยรวม และความเข้าใจและยอมรับของผู้รับการตรวจส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในทุกด้าน ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

2. ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับรัชวดี มีเนียม (2547) ศึกษาข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาด

ในงบการเงินที่มีผลกระทบต่อการประเมินความเสี่ยงโดยใช้กระบวนการสอบทานของผู้ตรวจสอบภายใน : กลุ่มธุรกิจสถาบันการเงินที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นกระบวนการหนึ่งที่ผู้ตรวจสอบภายในของกลุ่มสถาบันการเงินใช้ในการสอบทานงบการเงินมากที่สุด เนื่องจากสามารถชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติที่อาจบ่งชี้ว่าเกิดความผิดพลาดขึ้นในงบการเงินได้ เมื่อศึกษาระดับนัยสำคัญของข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงินได้ เมื่อศึกษาระดับนัยสำคัญของข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงิน พบว่าผู้ตรวจสอบภายในของสถาบันการเงินให้ความสำคัญอย่างมากในการเข้าไปตรวจสอบโดยละเอียด หากมีการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายอย่างเป็นสาระสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติในปีที่ผ่านมา และผลการศึกษาพบว่า หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายอย่างเป็นสาระสำคัญ มีผลกระทบต่อความเสี่ยงทางการดำเนินงานของธุรกิจในเรื่อง การทำให้ข้อมูลทางบัญชีผิดพลาด ลำดับความสำคัญของข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงินรองลงมาคือ อัตราส่วนทางการเงินบัญชีมีลักษณะผิดปกติ ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนรายได้ต่อลูกหนี้การค้าผิดปกติ เมื่อเทียบ

กับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีผลกระทบต่อความเสี่ยงทางการเงินและการดำเนินงานต่อกิจการ ดังนั้นผู้ตรวจสอบภายใน ควรนำข้อบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในงบการเงินดังกล่าวไปพิจารณาหากเกิดขึ้นในกิจการ เพื่อสืบหาการทุจริตและความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดขึ้น และหากกระบวนการป้องกันแก้ไขต่อไปในอนาคต

3. จินตนา เพ็ชร์นิล (2547) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกับการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นกรรมการอิสระทั้งหมด และมีสมาชิกอย่างน้อย 1 คนมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน มีแนวโน้มที่จะ 1) สอบทานแผนงานและผลการตรวจสอบภายใน และ 2) สอบทานการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของฝ่ายบริหาร มากกว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติไม่ครบทั้ง 2 ข้อดังกล่าว ผลการศึกษาที่ได้อาจเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลกิจการในการพิจารณาข้อกำหนด ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินเพิ่มเติมจากคุณสมบัติด้านความเป็นอิสระ

ฉะนั้นผลการศึกษาที่พบว่าปัจจัยทางด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์การทำงาน และด้านหน้าที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน (ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาของผู้ตรวจสอบ และด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ) ทั้งนี้ เนื่องจากการประกาศส่วนภูมิภาคได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่ตามหลักการของ ธรรมนูญ ที่นำหลักการมาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในและการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกองค์กร สร้างกระบวนการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสทั้งในด้านการใช้งบประมาณและวิธีการจัดการ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ ความทุ่มเทปฏิบัติงาน สร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ยุทธศาสตร์เพื่อการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด การตรวจสอบภายในจึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพราะการตรวจสอบจะช่วยให้ทราบถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามนั้น จะใช้ข้อมูลที่พบจากการตรวจสอบ เป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาให้กับหน่วยงานหรือองค์กร ในขณะที่เดียวกันยังสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อีกด้วย จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ เป็นการแสดงทัศนคติให้เห็นถึงการปรับตัวของพนักงานและองค์กรที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ การประกาศส่วนภูมิภาคทั้งในเรื่องประสิทธิภาพ การประเมิณผล การดำเนินงานและการบริหารงาน รวมทั้งรายงานผลการตรวจสอบและการให้คำปรึกษา ความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ส่วนงานรัฐวิสาหกิจมีการบริหารจัดการที่ดี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหน่วยงาน: การประปาส่วนภูมิภาค ครั้งนี้ผู้วิจัย ขอเสนอแนะในเชิงการบริหารองค์กร ซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรในที่สุด ดังนี้

1. การประปาส่วนภูมิภาคสามารถนำแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่ประกอบด้วยด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาของผู้ตรวจสอบ และด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประยุกต์ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์คุณภาพในการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการทำงาน ทำให้มีการปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งความสามารถโดยรวมขององค์กรได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ขององค์กรและพนักงานภายในองค์กร

2. องค์กรต้องกำหนดบทบาทของผู้ตรวจสอบภายในอย่างชัดเจน และปรับบทบาทการทำงานของผู้ตรวจสอบเป็นผู้สนับสนุนความรู้ ให้คำแนะนำ ปรึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และทำให้พนักงานผู้รับการตรวจสอบมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

3. การสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งในการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน โดยการปรับเปลี่ยนแนวความคิดและวิธีการทำงานของพนักงานอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้างนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ ได้องค์ความรู้ในเรื่องการพัฒนางานตรวจสอบตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบ ด้านการให้คำแนะนำ ปรึกษาของผู้ตรวจสอบและ ด้านคุณลักษณะของผู้ตรวจสอบ รวมถึง ขอบเขตการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและสามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนางานตรวจสอบต่อไป และเกิดความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น เพราะการศึกษาในครั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการบริหารงานองค์กรในยุคปัจจุบันที่มีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. ควรเพิ่มกลุ่มจำนวนประชากรที่นำมาศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความหลากหลายความคิดเห็นของพนักงานผู้รับการตรวจที่ทำในแต่ละสาขา และนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างเป็นองค์ความรู้ทางการบริหารที่เกิดความสมบูรณ์ และมีความเชื่อมั่น พร้อมทั้งสามารถนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาถึงความคาดหวัง ความพึงพอใจ ของผู้บริหารระดับต่างๆ ในภาคราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ต่อบทบาทของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

4. ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกและค้นพบประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจนอกเหนือการวิจัยในครั้งนี้.